

Jouni Kaikkonen

Paroni

PARONI

Jouni Kaikkonen

Paroni

© Jouni Kaikkonen

Kustantaja: BoD – Books on Demand, Helsinki, Suomi

Valmistaja: BoD – Books on Demand, Norderstedt, Saksa

ISBN: 9789528024736

Sisällys

Luku 1	7
Luku 2	11
Luku 3	20
Luku 4	26
Luku 5	37
Luku 6	48
Luku 7	51
Luku 8	57
Luku 9	66
Luku 10	73
Luku 11	77
Luku 12	85
Luku 13	94
Luku 14	105
Luku 15	114
Luku 16	121
Luku 17	128
Luku 18	134
Luku 19	140
Luku 20	151
Luku 21	158
Luku 22	167
Luku 23	171
Luku 24	183
Luku 25	190

Luku 26	194
Luku 27	207
Luku 28	218
Luku 29	229
Luku 30	238
Luku 31	253
Luku 32	262
Luku 33	272

Luku 1

Mies kulkee rauhallisesti pitkin yhä viheriöivän pelon viertä. Hänen sinivihreä paitansa on puettu täysin ohjesäännön mukaisesti peittämään vahvat teräksiset rintalevyt ja hänen vasemmalla olkapäällään keikkuu punavihreä harja poikittain kulkusuuntaan nähden. Miehen pää on paljas ja vasta-ajeltu, mutta hänen pitkä partansa roikkuu letitettynä rinnoilla.

Mies astuu askeleen toisensa jälkeen, saapuu pienen metsikköön peltojen keskellä ja pysähtyy sinne. Hän laskee aseensa, kalvan eli keihään, jossa on yksipuolinen miekanterä kärjessä, puuta vasten ja tiputtaa rautavahvisteisen tornikilpensä selästään. Lepotauko ohjesäännön mukaisessa paikassa. Hyvä näkyvyys ympärille ja tulipaikkakin löytyy, mutta vartiomies ei näe tarvetta tulelille. Hän istahtaa penkille syömään suolattua lihaa hyvällä ruokahalulla. Aurinko paistaa täydeltä terältä, mutta pohjoisesta tuntuu ikävä tuulahdus. Ettei vaan tämänkin vuoden sato menisi pilalle.

Niin. Satoa ei ole saatu juuri lainkaan kuuteen vuoteen, ei sitten edellisen Vuorelaissodan ja Vuorenvieren tuhoutumisen. Kansa on joutunut syömään puunkylkeä ja salametsästettyä lihaa jo liian kauan ja viimeisetkin siemenviljat on laskettu peltoon keväällä. Tänä talvena, jos Ukko suo, saadaan lopultakin syödä tarpeeksi, eikä kukaan piirikunnassa kuole nälkään. Nyt onkin jo yksi kymmenestä poistunut ajan rajan taa ja käsiparit eivät enää riitä kaikkiin töihin.

Pulskaa orava hypähtää vastapäisen männyn tuuhealle oksalle mutustamaan käpyä.

”Lepotauko sinullakin?”, mies verkahtaa oravalle ja eläin säpsähtää näkyvästi. ”Ei sinun tarvitse minua pelätä. En minä sinua tapa, ainakaan vielä. Liho nyt ensin.”

Orava katsoo miestä tarkasti pitäen käpyä yhä tassuissaan. Pieninkin liike saisi eläimen juoksemaan pakoon, mutta

mieskin on aivan paikoillaan. Hän ei ole ensi kertaa pappia kyydissä. Sitten ihminen ojentaa kätensä ja avaa kämmenensä ylöspäin. Orava hölmistyy. Jokin välkähtää avoimessa kädessä kovin houkuttelevasti. Jyrsiä asettaa kävyn suuhunsa roikkumaan ja lähtee kiitämään tuulispuuhun puuta alas, juosten suoraan kohti miestä.

”Katsos nyt, näin helppoa se olisi.”, mies toteaa oravalle, joka on jo kiivennyt hänen paljaalle kämmenelleen. ”Eihän tässä mitään ollut, mutta olisi voinut olla.”, hän jatkaa. ”Etkö sinä pikkuraukka tiedä, että minä osaan kutsua teitä kaikkia eläimiä luokseni, jos olen yksin? Sinun tulisi olla varovaisempi. Kaikki eivät ole näin kilttejä kuin minä, enkä minäkään ole aina.”

Orava ei tiedä mitä tehdä. Kaikki tuntuu pysähtyneen. Mitään tuttuja ääniä ei enää kuulu, eikä tuulikaan tunnu kulkevan ruskeassa turkissa. Häntä on jämähtänyt pystyyn ja pieni sydän tykyttää hurjasti, mutta raajat eivät liiku. Hän katsoo kuolemaa kasvoista kasvoihin ja taivas tummenee. Edessä on vain silmät. Kovat, raa’at silmät. Polttavat silmät. Silmät, joiden syvyydessä näkyy voima tappaa, ja pieninkin mielenmuutos riittäisi päättämään oravaparan päivät. Eläin peittää päänsä käsillään ja hännällään, eikä vielääkään uskalla paeta.

Mies puhalttaa oravaa kasvoille. ”Menehän nyt. Lisäänny ja tee meille paljon pikkuoravia. Me syödään sitten niitä talvella sinun sijastasi.”

Orava säpsähtää taas ja pinkaisee sitten lähimpään kuuseen jättäen käpynsä miehen kädelle. Lintujen laulu on palannut maailmaan ja päivä on taas kirkas. Pienet jalat vipeltävät eläimen aina kuusen korkeimmalle kohdalle, jossa uskaltaa arkakin pysähtyä.

Eläin katsoo taas ympärilleen. Pienen metsäsaarekkeen ympärillä on peltoa jokaiseen suuntaan, ja idässä peltojen takana häämöttää paroni Kolholan puinen linnoituskartano. Linnoituskartanolta lähtee tie länteen ja kulkee tämänkin metsäsaarekkeen läpi, aivan oravaraukan alta, aina Kotolehdon kylään asti ja päättyy sinne. Kotolehdon kylän reunimmaisiet harmaat talot

näkyvät lännessä ja etelässä peltoa on vain muutaman kävynheiton verran, ennen kuin villit maat ja niiden tummat ikimetsät ottavat maiseman hallintaansa. Pohjoisessa maa laskee alaspäin, vain noustakseen uudelleen ylöspäin Pikkujoen jälkeen Huiskan harjanteena, joka toimii vedenjakajana Pikkujoen ja Loimujoen välillä. Kaukana horisontissa seisovat Vuorten maan ja Mustanmaan väliin jäävät vuoret.

Mies nousee alhaalla maan kamaralla, ottaa varusteensa, ja lähtee kävelemään takaisin Kotolehtoa kohti. Hänen ei kuulu mennä tästä eteenpäin, koska Kolholan henkilökohtaisen kaartin miehet hoitavat partiot tästä kohdasta alkaen.

Matka kylään sujuu täysin häiriöttä, lukuun ottamatta kahta varista, jotka pyörivät miehen ympärillä noin matkan puolivälissä. Mies ei välitä niistä eikä vaikuta kovinkaan kuolleelta, joten varikset jättävät hänet pian rauhaan ja lähtevät raakkuen etsimään kuolleempaa ja mehukkaampaa yksilöä.

Jotkut sitten pärjäävät aina, vaikka muilla ei ruoka riittäisikään.

Kylän laitamilla alkaa kuulua haukuntaa ja keltainen pallosalama syöksyy kohti miestä.

”Noh noh, Killi.”, mies naurahtaa koiran hypätessä häntä vasten. ”Menehän etsimään vaikka hiiriä ja anna minun jatkaa kierrosta.”

”Vuh vuh!”, koira vastaa reippaasti ja häviää nurkan taakse.

Pienet laihat kasvot katsovat miestä talon ovelta ja toivottavat hänelle hyvää matkaa. Äiti kiskaisee lapsensa takaisin sisälle. Kotolehdon asukkaat ovat oppineet, ettei tuolle miehelle kannata puhua, jollei ole pakko, eikä hänen huomiotaan kannata herättää. Nälänhädästä johtuneet levottomuudet ovat pakottaneet kuningasta lähettämään uudet ohjeet vartiomiehistöille kautta Mustamaan valtakunnan ja he ovat ottaneet kovat keinot käyttöön.

Tai, no, kovemmat kuin ennen. Kaksi miestä ruoskittiin keväällä koska he eivät suostuneet maksamaan kevätvero-jaan vedoten kruunun silmissä mitättömiin pikkusyihin, kuten katovuosiin ja siemenviljan hupenemiseen. Ruoskimisen jälkeen kruununvouti määräsi heidän laihtuneet lehmänsä valtiolle, jolloin vartiosto toteutti käskyn kyselemättä. Tästä lähtien ovat kansan ja vartioiden välit olleet kireät. Solvauksia lentää usein kohti sotilaita ja paronin edustajia, mutta kaikki on onneksi jäänyt sille asteelle.

Uhmaamisesta tulisikin ruoskaa, se tunnetusti satuu, tai jotain vielä pahempaa.

Miehemme astelee pitkin hiekkaista katuja ja pääsee lopulta kylän kivetylle keskusaukiolle, jossa sijaitsee päävartiosto. Päävartiosto on oikeastaan vain kivinen rakennus, jossa on korkea vartiotorni, neljä makuuhuonetta, keittiö sekä muutama selli kellarissa rauhanhäiritsijöitä varten. Ovella seisova mies napauttaa asennon ja avaa oven rivakasti.

”Ilmoitan, sotilasmestari Metsätupa!”

”Lepo.”, partiosta palaava mies sanoo rennosti ovi-miehelle. ”Jatkakaa vaan.”

Luku 2

Suuri, kalju ja romuluinen alikersantti istuu maalitoman ja huonosti hiotun pöydän ääressä. Hänen ilmeensä kirkastuu hiukan oven narahtaessa.

”Kas, Jaska tuli takaisin.”, hän sanoo ja tekee jonkinlaisen asennon irvikuvan yhä puoliksi istuen.

”Niin tulin. Partioraportti on muotoa tavallinen.”, vastaan. ”Kolme rosvolauman hyökkäystä, lohikäärme kävi syömässä kädestä ja orava yritti tuhota paronin kartanon ja siepata prinsessan.”

”Ah, ilmiselvä tiistai.”, alikersantti naurahtaa partaansa.

”Mutta sitten asiaakin, alikersantti Mätästalo. Onko luti paikalla?”

”Joo on se kai. Sen pitäis olla tornissa ottamassa päiväunia tai jotain vastaavaa.”, Tommi vastaa.

Marssin huoneen perälle ja kapeaa käytävää vasemmalle, kunnes päädyn jyrkille kierreportaille ja kipuan ne ylös.

Portaiden ylätasanteella seisoo harmaantunut lyhyehkö miehenrotjake, luutnantti Erkki Tuomio, punaisella harjalla varustettu pääkallokypärä päässään. Muuta sotilasvarustusta hänellä ei olekaan päällään, lukuun ottamatta sinivihreää paitaa ja palvelushousuja. Vartiopäällikkömme ei enää vanhemmuuttaan halua pitää panssareita yötä-päivää, ja me emme asiasta välitä.

Mitäpä se vaikuttaisi, vaikka välittäisimmekin? Tekisimme valituksen paronille, jolloin paroni nauraisi letitettyyn partaansa ja antaisi asian olla. Miksi Kotolehdossa tulisi pitää panssareita? Tähän asti kaikki ovat totelleet puhetta, keväistä selkkausta lukuun ottamatta, eikä pientä varuskuntaamme ole tarvittu

oikeastaan mihinkään. Olemme olemassa vain, koska kaikissa kruunun kylissä tulee olla varuskunta.

”Erkki. Tulin takaisin.”, sanon ja luutnantti kääntyy ympäri.

”Kah, Jaska.”, hän vastaa. ”Löysitkö muurahaisia jotka kuljettavat neulasia poikittain vai mikä sai sinut ilmoittautumaan?”

”En sentään. Se olisikin tuonut mielenkiintoa reissulle. Tulin puhumaan miesten moraalista.”

”Mitä siitä?”

”Sitä ettei moraalialla enää oikeastaan ole. Kuten huomaat, on heitä yhä vaikeampi saada partioon ja sotilaskuri on pelkkä muisto vain. Hekin alkavat kärsiä aliravitsemuksesta ja ulkona puhalttaa häijy pohjoistuuli. Pahoin pelkään, että tämäkin sato jää saamatta ja sitten meillä onkin tuliset paikat edessä.”

”Älä viitsi. Tuo on turhaa tappiomielialaa. Kyllä me tänä vuonna saadaan sato. On jo vähän pakko. Metsät on metsästetty jo lähes tyhjiksi edellisinä vuosina ja hirviä ja peuroja ei näy enää juuri lainkaan. Muistatko kevätverotuksen? Ihmisillä ei ollut varaa maksaa kaikkea silloinkaan, ei rahana, ei kaljana, eikä viljana. Jos sato jää saamatta meillä on jotain aivan muuta mietittävää kuin miesten moraalialla.”, luutnantti sanoo hiljaa. ”Sinä olet jumalinen mies, joten luota vain siihen jumalaasi, äläkä murehdi minun murheitani. Voit poistua.”

Viimeiset sanat eivät kuulostaneet lainkaan pyynnöltä, joten tottelen vikkellästi. Kasarmin sivuhuoneet ovat täynnä nukkuvia sotilaita, vaikka onkin päivä. Mitäpä muutakaan he tekisivät? Minäpä tiedän mitä he tekisivät! Marssin vauhdilla takaisin aulaan ja suoraan alikersantti Tommi Mätästalon eteen.

”Miesvahvuus, kiitos.”

”Häh?”, alikersantti kysyy hölmistyneenä. Mikä ihme tuohon poikittaisharjaan on taas mennyt?

”Miesvahvuus, kiitos.”, toistan käskyni.

”Öö... Joo... Tuota noin.”, Tommi kaivaa papereitaan. ”Tälle aamua sitä ei nähtävästi ole otettu.”

”No ota se sitten. Vauhdilla!”, karjaisen suoraan päin hänen naamaansa, joka on miltei minun naamani tasalla, vaikka hän onkin istuulleen ja minä seisaallani.

Tommi pomppaa seisomaan ja karjaisee niin että talo raikuu. ”Joka iikka ylös! Miesvahvuustarkistus!”

Seitsemän unista sotilasta hoippuu huoneista ulos.

”Siinäkö kaikki? Missä loput ovat?”, kysyn yhdeltä, jonka nimi taisi olla Heppinen.

”Nukkumassa tietty.”, Heppinen vastaa. ”Mitä muutakaan? Palaako jossain?”

Joskus muulloin olisin ohittanut tuon kommentin mutten nyt.

”Ei vielä! Mutta kohta palaa, jos sinä et hanki jo-kaista tämän vartioston sotilasta paikalle kolmen minuutin sisällä! Toimi!”, karjun naama punaisena.

”Joo joo. Ei tarvi huutaa.”, Heppinen sanoo ja kääntyy laiskasti.

NYT RIITTI! Kesän aikana kertyneet aggressiot pääsevät irti. Rautahanska iskee sotamiestä selkään ja hän iskeytyy seinään noin puolen metrin päässä iskupaikasta. Astun lähemmäs ja kohotan saappaani hänen vatsansa päälle. Heilahdan taaksepäin suurien käsien otteessa.

”Jaska. Ei se voi totella sinua, jos hakkaat sen toh-joksi. Mikä ihme sinuun nyt meni? Heppi, toimi vauhdilla nyt.”, Tommi sanoo pitäen minua yhä kivikovassa otteessaan.

Ei Heppisellä ole paljoa toteltavaa. Kaikki ovat kyllä jo ylhäällä katsomassa mitä oikein tapahtuu, joten Tommi kerää

heidät aulaan ja suorittaa laskennan vikkelästi. Kasailen itseäni seinää vasten. Tuollaista purkausta ei saisi tulla tässä asemassa.

Myös luutnantti Tuomio on tullut alas ja on hyvin kiinnostunut kuulemaan asiasta tarkemmin. Tommi antaa hänelle liiankin tarkan raportin ja luutnantti huokaisee.

”Jaha, keksit ilmeisesti heille sotilaskuria kohottavaa tekemistä?”, hän kysyy minulta sitten.

”Kyllä, herra luutnantti!”, karjaisen piruuttani oikein asennosta. ”Haluan tarkistaa heidän taistelutaitonsa. Pitkä lepo voi olla haitaksi heidän sotilaalliselle kehitykselleen.”

Tuomio huokaisee. ”Jatkakaa sitten ja ottakaa alikersantitkin mukaanne.”

”Tota.”, Tommi aloittaa. ”Kuka sitten jää aulaan?”

”Ovivartiomies saa riittää.”, luutnantti huikkaa vielä poistuessaan ja kääntyy vielä. ”Ja yksi juttu vielä. Jaska, järjestyksin kunnon näytös. Sinä voit olla oikeassa, joten on parasta näyttää kyläläisille, että me osaamme yhä taistella.”

”Kyllä, herra luutnantti!”, karjaisen niin lujaa kuin jaksan. Meilläpäin kuulovamman riski on todellinen. ”Nyt liikettä! Pihalle kolmiriviin järjesty!”

Ja niin lähes koko vartiostomme on kylän keskusaukiolla, luutnantti ja yksi sotilas pois lukien. Meitä on siis yksi miehistönupseeri, kaksi alikersanttia, korpraali ja kaksikymmentä yhdeksän keihäsmiestä. Sotamiehet ovat muodostaneet moitteettoman kolmirivin, jonka keskimmäisenä seisoo etummaisessa rivissä vastikään Heinikosta tullut korpraali, en muista hänen nimeään, Kotolehdon punataustainen ohrantähkäviiri kädessään. Toinen alikersanteista, Kimmo Seiväs nimeltään, tulee antamaan ilmoituksen Tommin seistessä jossain asennontapaisessa muodon oikeassa reunassa.

Olisi nyt mennyt korpraalin viereen! Noh, en jaksa välittää tuosta. Miesten varustus häiritsee enemmän. Kenelläkään ei ole mitään varusteita mukanaan, koska en hoksannut itse sitä

erikseen käskeä. Sotilasmestari Jaakko Metsätupa. Nyt rauhoitut. Puhalla syvään. Ei enää yhtäkään komennusvirhettä tai maltin menetystä tai kaikki arvovalta on pilalla. No nyt se Seiväs nojautuu eteenpäin edessäni.

”Herra sotilasmestari, Kotolehdon vartiosto, käskystä paikalla.”

”Kiitän, muotoon.”, vastaan ja katson heitä hetken. ”Seuraa käskynjako. Varuskunnan sotilaskuri ja sotilaskunto ovat laskeneet hälyttävän alas.” Väkeä alkaa kerääntyä paikalle. Aluksi pikkulapsia, mutta sitten jo aikuisetkin tulevat ihmettelämään turvalliselta etäisyydeltä. ”Tästä johtuen joka päivälle määrätään kolme tuntia taisteluharjoitusta ja partiot kolminkertaistetaan! Minä näen teidän olevan yhä lepovarustuksessa, vaihtakaa se! Uusi varustus, taisteluväline harjoitusaseilla. Käsky koskee kaikkia, myös itseäni. Aikaa viisi minuuttia, toimikaa!”

Muotoon lähtee lompakoihin sisälle päät riipuksissa.

”Aliupseerit laittavat vauhtia.”, sanon hieman kärttyisesti.

”Kuulitte kyllä! Hopi hopi! SM-setä suuttuu!”, Tommi kailottaa ja kiittää sisälle.

Kävelen rakennuksen seinustalle ja poimin sieltä puusauvan käteeni. Kalpa jää sen paikalle odottamaan. Otan kilpeni käteeni ja asetun noin metrin päähän ovesta nostaen kilven itseni ja oven väliin. Ovivartiomies katsoo minua kiinnostuneena ja viittaamaan hänet hieman syrjemmälle, mutta saan sitten paremman ajatuksen.

”Nappaa sinäkin sauva ja tule viereen. Katsotaan pääsevätkö he ulos.”, sanon hänelle ja poika nyökkää ilikurisesti.

On kulunut noin kolme minuuttia, kun ovi aukeaa ja ensimmäiset yrittävät ulos. He eivät pääse. Puskemme kilvet tien tukoksi ja sisällä olijat joutuvat täyden hämmennyksen valtaan.

”Kaksi minuuttia!”, huudan. ”Muotoon sieltä!”

”Herra sotilasmestari, sinä olet edessä!”, joku vastaa sisältä.

”Muotoon sieltä! Tämä on käsky!”, karjaisen ja kuulen naurua aulasta.

”Pojat, te olette sotilaita, puskekaa läpi.”, luutnantti lausaa rauhallisesti.

Sisältä kuuluu hiljaista puhetta ja sitten he alkavat työntää, mutta heikosti. Vain kaksi etummaista voivat yrittää täydellä voimalla, muiden joutuessa varomaan, etteivät murskaa heitä. Vierustoverini näyttää joutuvan perääntymään, mutta lukitsen hänen pyöreän kilpensä tornikilvelläni, isken alapiikin maahan ja nojaan täydellä voimalla sitä päin. He eivät pääse ovesta vieläkään.

”Minuutti! Myöhästysjille kaksikymmentä punnerusta lisää!”, huikkaan voitonriemuisesti. Nuo eivät pääse tästä koskaan.

”Yksi! Kaksi! Kolme!”, miehet sisällä hokevat. Aina kolmosella tulee luja pusku ja jalkani alkavat lipsua.

Sitten jokin kolahtaa selkääni ja vieruskaverini nousee ilmaan.

”Kuolit.”, Seiväs nauraa ja pitelee yhä harjoitusmiekkaansa selkääni vasten. ”Jätkät! Tulkaahan muotoon, kuolleet eivät voi vastustaa.”

Tommi on nostanut ovivartiomiehen kätensä varaan ja laskee hänet nyt paikoilleen oven viereen. Aivan niin. Vartiostossahan on ikkunoita ja ilmeisesti vain alikersantit muistivat sen. He olivat kiivenneet nurkan takana eräästä ikkunasta ulos niin hiljaa kuin osasivat ja saivat näin yllätettyä meidät täysin.

Muoto seisoo asennossa muutaman minuutin, kunnes totean heidän seisseen tarpeeksi. Nyt heillä on sentään kaikki varusteet, lukuun ottamatta kuutta miestä, jotka eivät suostu käyttämään kypärää. Saarnaamiseni on alkanut tuottaa

Jaakko "Jaska" Metsätupa on toinen upseeri Kotolehdon vartiostossa ja hänen päätyönsä on ylläpitää kylän ja maakunnan järjestystä yllä. Työ ei tosin ole helppoa, sillä häntä vastassa ovat vain ihmiset, henget ja luonto itse.

Paroni on tarina juuri ja juuri selviämisestä aikojen ollessa vaikeat ja kaukana fantasiamaailmojen ylimystön pitopöydistä.

BoDTM
BOOKS on DEMAND

www.bod.fi